

N:o 42.

Ankom till Riksd. kansli den 1 april 1897, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående tillägg till 22 kap. 11 § strafflagen.

22 kap. 11 § strafflagen är af följande lydelse:

»Förfalskar man, svikligen förbyter, försnillar eller eljest uppsåtligen förskingrar annans gods, det man i besittning hafver, straffes högst med straffarbete i två år.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 68, har herr *Dahlgren* föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att till nämnda lagrum skall göras följande tillägg: »dock att, der värdet af det förskingrade öfverstiger ett hundra kronor, skall till minst fängelse dömas.»

Till stöd för motionen anföres: »Bland förbrytelser emot eganderätten, hvilka synas taga en alltmer ohejdad utbredning, spela bedrägeribrotten en mycket stor roll. Särskildt är detta fallet med förskingring af annans egendom, som den brottslige har i besittning af en eller annan orsak, vare sig såsom uppbörd eller på grund af hyresaftal eller dylikt.

Lagstiftarne hafva väl genom lagen af den 20 juni 1890 höjt strafflatituden för så beskaffade förbrytelser, hvarom här är fråga, till högst straffarbete i 2 år, men straffminimum är fortfarande böter från 5 kronor.

I regel torde förskingringsbrotten, der de ej äro förenade med påtagligt försvärande omständigheter eller gälla mycket afsevärda belopp, få

försonas med bötesstraff. Men bötesstraffet är alldeles icke egnadt att afhålla från så beskaffade förbrytelser, hvarom här är fråga, hvilka, på sätt ofvan är anmärkt, synas vilja taga en allt större utbredning.

Brott emot eganderätten enligt 20 kap. strafflagen äro uppdelade, i fråga om straffarbeten, efter värdet af det som tillgripes, så att, när värdet ej öfverstiger 15 kronor, brottet bestraffas lindrigare såsom snatteri, men i annat fall såsom stöld. Det synes icke finnas någon anledning, hvarför icke, äfven i fråga om förskingringsbrotten, värdet af det förskingrade bör lagligen konstituera ett högre eller lägre straff, så att om värdet af det förskingrade är mera afsevärdt, brottet bör bestraffas med fängelse såsom minimum.

Ofta torde nu inträffa, att det belopp eller det värde, som förskingras, fullt motsvarar beloppet af de böter, som ådömas för förskingringen, i hvilket fall ju straffet blir nästan helt och hållet illusoriskt.

Det synes därför vara af trängande behof påkalladt, att någon ändring sker uti det lagrum, som här afses, nemligen 22 kap. 11 § strafflagen.

Motionären utgår från den uppfattningen, att nu gällande straffbestämmelse för förskingring ej i tillbörlig grad tager hänsyn till det större eller mindre värdet af det förskingrade, hvarför det vore af nöden att stadga ett högre straffminimum för förskingringsbrott, som afse större belopp.

Utskottet är härutinnan af annan åsigt.

Visserligen bestämmes, såsom motionären omnämnt, skilnaden mellan snatteri och stöld af det tillgripnas värde, men stadgandet härom hvilat på historisk grund och har antagligen af sådan anledning och såsom öfverensstämmande med allmänhetens uppfattning, att i begreppet stöld ingår, att det tillgripna skall vara af ej alltför obetydligt värde, fått i lagen qvarstå. Att tillämpa en dylik grundsats på andra förbrytelser, kan utskottet emellertid ingalunda förorda.

Just genom den vidsträckt strafflatitud, som för förskingringsbrotten finnes stadgad, är det för domaren möjligt att tillmäta hvarje i det särskilda fallet förekommande omständighet, subjektiv eller objektiv, tillbörlig vikt och att sålunda affatta straffet efter den brottslighet, som vid afvägande af samtliga dessa omständigheter pröfvas föreligga.

Att, såsom motionären föreslagit, tillmäta den omständigheten, att det förskingrade uppgår till värde af ett hundra kronor, en ovilkorligen straffskärpande inverkan, lär ej kunna anses välbetänkt. Äfven om nemligen för de flesta fall ett högre värde af det förskingrade ådagalägger en större grad af brottslighet hos gerningsmannen, är så icke alltid händelsen.

Brottets straffvärdhet kan sålunda ej med tillförlitlig säkerhet bedömas efter sådan hänsyn, utan kan endast framgå såsom resultat af samtliga med brottet förenade omständigheter.

Härtill kommer, att hvarje gräns af sådant slag, som motionären ifrågasatt, måste blifva godtyckligt vald, enär någon i förhållandenas egen natur grundad princip för afgörandet ej står att vinna.

I stället för att i högre mån än den nuvarande lagstiftningen möjliggöra ett rättvist utmätande af straff för förskingringsbrott, komme därför enligt utskottets tanke det af motionären föreslagna tillägget att verka hämmande i detta afseende, då domaren tvingades att åt en viss objektiv omständighet — som godtyckligt uppstälts — tillmäta en bestämd betydelse, oafsedt huruvida andra omständigheter förefunnes, som betoge den förra omständigheten dess för graden af brottslighet afgörande vikt.

På grund af det anförda hemställer alltså utskottet,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.